

ת. 2. 1912

למערכות של שני ערוני הערב. נסיב הוא גם זה שדאג לתת לפרשה כולה צביון של מעשה מופקפק. זה כל מה שהיה דרוש כדי לזחוק את הדמיון הצר-בירי למסע הבדיחות והעלבוניות שלו.

כאשר אך התפרסמה הידיעה הראשונה על נשואי השר, הסתפק העולם הזה ב"פירסום כתבה קצרה על הסכם שנערך בבית הרב אבוהצירה ברמלה. אולם כאשר הפכה הפרשה לעיסוק ציבורי מספר 1 בכל רחבי המדינה, ראה עתון זה הכרח להקדיש לה את השטח הסיפיל המגיע לכל פרשה בעלת מימדים כאלה.

העולם הזה טיפל בנושאי הרב-טולידאנו לא כקוריוז אישי, כי אם כמאורע בעל משמעות ציבורית ופוליטית ממדרגה ראשונה. נושא זה זכה מעל דפי עתון זה לכיסוי הרחב והמעמיק ביותר בעתונות ה"עברית, על אף הגישה הגלויה, ופירסום פרטים ביקורתיים רבים שלא היו ידועים עד אז בציבור, והיו מקורבי השר עצמו כי כיסוי זה היה איביקטיבי והגון.

בכך היה צריך העניין להיגמר. כי מעצות הן הפרשות הציבוריות הממשיות לרחק את הציבור למעלה משבועיים ימים. לא כן פרשת נשואי של השר טולידאנו. משום שנמצא מי שהיה מעוניין בהתייחסות מחדש. אני עצמי התפלאתי לא פעם, לראות את נכבדי העדה הספרדית פונים אלי ומביעים את רצונם לגלות פרט זה או אחר, בגנות הרב טולידאנו. חלק מהם היו ידועים בציבור כמתנגדי, אבל רובם היו כאלה שבהודמוניות שונות ממהרים להתייבב לצידו ולהביע בפומבי את נאמנותם אליו.

הבחירות לרבנות הראשית הסתכנו בינתיים במערבולת של טענות וטענות נגד, האשמות, פניות לבית המשפט, הכרזות, השמצות וגידופים. ככל שיתקרב מועד ההכרעה, אין כל ספק כי כל אלה ילכו ויחריפו. אין שום רע בכך שמתנהל ויכוח פוליטי וציבורי סביב מישרה כזו. להיפך: יש מקום לשאול כמה שאלות עקרוניות בנוון — האם הרב הראשי הינו בבחינת עסקן או פוסק בהלכה? האם מישרתו היא מישרה מפלגתית? האם ענייני הדת בכללם הם קניין של מפלגה מסוימת, או אפילו של מספר מפלגות?

כל נסיון שייעשה עליידי אחד הצדדים לערוב במערכה עקרונית זו השמצות אישיות — רק יעזור לטשטש את העקרוניות השנויים במחלוקת.

אדם כזה

מי מאיתנו לא שמע בשבועיים האחרונים לפחות תריסר בדיחות על נשואי הרב טולידאנו? כולן בעלות טעם מסופקף, כולן שניות לכמה פסיכואנליטיקאים ידועים ושאלתי אותם כיצד הם מסבירים את ה"תופעה ההמונית הזאת. כמעט כולם היו תמימי-דעים כי מבול הבדיחות לא נבע ממקור בריא. "אפילו הבדיחות על אדולף אייכמן", אמר לי אחד מהם, "היה בהן משום תגובה בריאה: המכאניזם הנפשי ניסה בצורה תת-הכרתית זו להינצל מן התסביכים הנברוטיים, הקשורים בפשע זה תהומי כחיסול יהדות אירופה."

הבדיחות על נשואי הרב נבעו מתהליך נפשי אחר לגמרי. אנשים ראו את עצמם חופשיים לתת פורקן לדחפים שכל מוסמכותו חברה האנושית אסרו אותם, או לפחות הסילו עליהם טאבו חלקי. השר עשה את אשר עשה מתוך מניעים תמימים, הנובעים ממסורת עמית ומשפחה מית ארוכה. כאשר בחר באשה צעירה, לא נוצר בו כל קונפליקט בין הדחפים הנפשיים החבויים שלו לבין מוסמכותו ה"חברה והמוסר, כפי שהכיר אותן. לא כן אותו חלק מהציבור שמצא פורקן בבדיחות המפוקפקות. היתה כאן תגובת שרשרת פסיכולוגית, שעליידי קישור תת-הכרתי העלתה בו מחשבות על מעשים פסולים. לאו דוקא מחשבות על מעשה כשל נשואי הרב. כלומר: לא רק אנשים מבוגרים, שקינאו בליבם בשר על אשתו הצעירה, כי אם אנשים בני כל הגילים, שראו במעשה זה את שלילת אישיותם הם, מכיוון שהם עצמם רצו לעשות מעשים שונים שכאלים היצוניים מנעו בעדם מל

בצעם. עליידי הבדיחות המשימות מצאו פורקן לרגשי הנחיתות והקינאה התת-הכרתיים.

אילו היה כאן רק עניין של בדיחות, יתכן כי הנושא היה נחץ בהדרגה, הופך לחלק מן הפולקלור המקומי או נמחק מן הזכרון הציבורי. אלא שמאז נודע על נשואי השר טולידאנו, עברו למעלה משלושה שבועות — והם משמשים עדיין נושא נכבד לשיחה ולבדיחות.

כי מאחורי המעשה האישי — יוגדר כאשר יוגדו: תמים, פיקנטי, משונה, מביש — מסתתרים מניעים פוליטיים עזים. הודות למניעים אלה התגלה המעשה בצורה שבה התגלה, ובנימה המיוחדת שליוותה אותו מאז. כי מזה חמש שנים נטוש בין הרב טולידאנו לבין הראשון לציון, הרב הראשי יצחק נסים, מאבק עקשני. כאשר התקרב המועד לערוך בחירות לרב ראשי חדש, הגיע מאבק זה לשיאים של איבה ונקמנות. העולם הזה (1191) היה העתון הראשון שגילה כי בנו של הרב נסים, ח"כ משה נסים, הוא שהעביר את ידיעת נשואי השר

העולם הזה

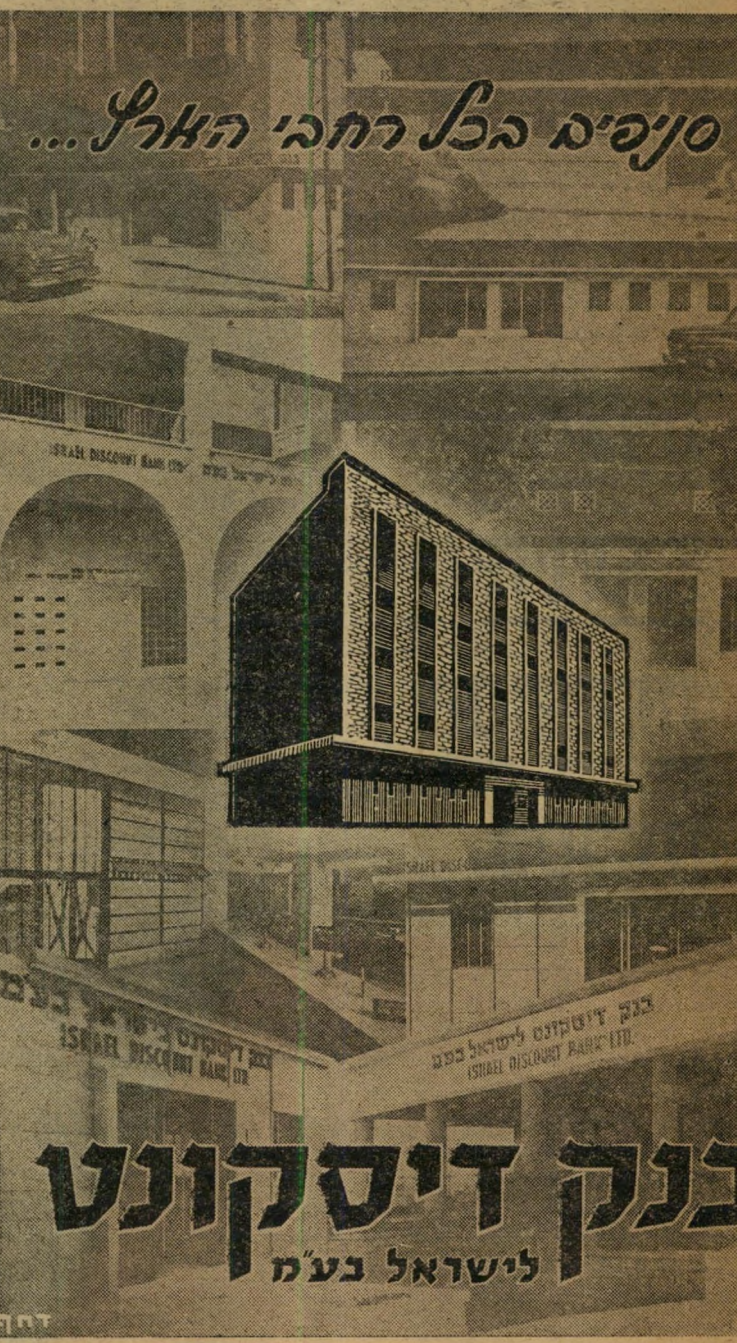

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן
עורך משנה: רוב איתן
כתב ראשי: א"י תבור
צלם המערכת: דויד אומר
הברי המערכת: זקי

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. טען למברקים: "עולמפרסט". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. פרט משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 31139. ההפצה: דוד סופר ובניו, תל-אביב. המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

סניפים בכל רחבי הארץ...

בנק דויסקונט לישראל בע"מ
ISRAEL DISCOUNT BANK LTD.

מכתבים

יבואוהו לשינוי. ושמעון שהשופט לא היה לים מה יהיה איתו. יוסף מ, תל-אביב

שפת השוק

תמיר היו רוכלים בשוקי תל-אביב ובדי חובותיה, תמיר ידיו. אבל בחורשים האחרים נים סבלה בעיה זו מימד חדש ופרוע. הוא מתבטא לא רק בנניבות במשקל שתיארתם (העולם הזה 1191). אלא גם ביחס הנורא לוולת. אם מיישהו שואל למחר התוצרת ומשום מה איננו ממחר לקנות — מיד מוטלים עליו הרפות ושיקונים. כנוו, מלא חולירע, "מלכודת", זוגה", שהן העדינות ביותר. הכל רפי בישרונו והיטלנו של ה"רוכל".

איש השנה

ראשיהשנה מתקרב, והריני ממחר להיות הראשון המציע מועמד לתואר איש-השנה של הש"י: אדולף אייכמן, שסיפק בעל-כורחו לשנה זו את רנעי ההתרוממות הפיזים ביותר שלה.

אייכמן

ישראל נחשוך, נהרה

תודה לקורא נחשוך, הראשון שקפץ לים ההמלצות. כמו בכל שנה, מוזמנים ה"קוראים לעזור לי עורכי העולם הזה בבחירת איש-השנה, וכן בבחירת אנשי השטחים השונים.

אדם במעצר

ישבתי ביום החמישי, 14 ביוני, בכלא יפו, בנלל סוכסוך שכנים, ואבקש לפרסם את הדברים הבאים:

הכרתי אותך לחתום כמביעתי-אצבע על מיספר שאת מינו לא ידעתי. סורבו לאמשר לי להתקשר ולהרוע על מעצרי לשום אדם או יודי, לא בכתב ולא בסלפון. סירבו לאשר קבלת תיק עם מכשירי-השמה בשווי 100 ל"י ודרשו ממני לחתום שהכל בסדר, ללא אוויר וללא אפשרות לנשח לי רכוש העציר. הכניסו 30 עצורים בערך למכונת-אסירים ולהתחם שחום, כמו הנאצים בקרונות ההשי מרה, וסגרו את הפתח, למרות שכפנים עישו העצירים.

שחורלדכן בלי שבת, היגש ביוני, שמעתי בחרשות "קול ישראל" ידיעה בלשון זו: "בחבל קא טאגה התנישו היללים בלגנים ואפריקאיים" מתי יבין "קול ישראל" שחילי סוננו הם בני עם וארין מסוימת, ולא סתם, אפי ריפאים" — לפחות כפי שהוא ירע לציני באותה ידיעה את החיילים הלבנים כ"בלגיים", ולא סתם, אירופיים?" למשמע ידיעה זו חורתי לעיני בעתונכם, ביריעה על נושא דומה (העולם הזה 1181) ונכתתי כי הנכם בסדר נמור. אצלכם מדו בר על חיילים, קוננויים, כנראה שאינכם כאותו כלב שהללו פורסם לאחרונה ב"מודעות, כשהוא מקשיב רב קשב לתוכניות מסוימות של "קול ישראל" (איד אומריסל כלב פי שמקשיב... וכו').

אליעזר, גבעתיים

אנגלית • צרפתית

לומדים בשיטה קלה ויסודית בביה"ס "קדימה" ת"א, בן-יהודה 74, טל. 20314.

אנו פותחים:

- קורסים ואולפנים נוספים למבוגרים (שפה שימושית, דקדוק, כתיב, סגנון ושיחה (Conversation)). הלמודים בכל שעות הבוקר והערב.
- אולפנות קיץ לתלמידי בתרספר גומרי גיח יסודי, הי"י תיכון (למתחילים) לביסוס הידיעות והכנה לבחינות ו"בגרות" ע"י מורים מעולים (SHAKESPEARE, LITERATURE) פרטים והרשמה: מ"ע עד 12 לפני הצהריים: 3 עד 9 בערב. (פרט ליום ו')